

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Første Brev til en højvelbaaren Herre. 1728

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 126. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801781456/facsimile.pdf> (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

DET FØRSTE BREV

som den anden er skeptisk. En af deres Venner prøver paa at helbrede begges Fejl; men Resultatet bliver at den overtroiske bliver Skeptiker og Skeptikeren overtroisk. Moralen er med andre Ord at enhver Fejl skyldes Overilelse, og at Reformiveren har en selvforstærkende Kraft, som gør at man nemt kører i den modsatte Grøft. Men denne Komædie er mere et Læsestykke end et Scene-stykke.

Disse femten Komædier foreligger trykt i tre Bind. Det første af disse har været optrykt tre Gange paa to Aar. De øvrige Komædier foreligger ikke i trykt Skikkelse, men har været spillet paa vores Teater under Bifald. De har følgende Titler: 1) Henriks Skalkestregere [o: Didrik Menschengræk] (Tjeneren hedder Henrik i alle mine Komædier), 2) Henrik og Pernille, 3) Bonden som Pfalzgreve [o: Den pantsatte Bondedreng], 4) Den intet virkende Virksomme [o: Den Stundesløse], og endelig 5) Den utro Stedfader [o: Pernilles korte Frøkenstand].

Der er mange der undrer sig over at jeg paa saa kort Tid har kunnet skrive tyve Komædier, hvoraf de fleste handler om Fejl som ingen andre Komædieskrivere har rørt ved; og der er ogsaa dem der mener at man paa mig kan anvende Horats' kendte Ord:

Hans største Last, det var at staa
paa ét Ben i en Time
og tvende hundred Vers (hvad saa?)
paa den Tid sammenrime,

men at argumentere mod dem vilde jo bare være at ud-basunere min Selvros. Derfor vil jeg nøjes med at nævne den Kendsgerning at mine Komædier er blevet opført skiftevis med Molières bedste, og med lige saa stort Bi-fald, til Trods for at Skuespillerne var bedre til Molière, fordi den franske Skuespiller Montaigu, der er meget be-rømt her i Landet, instruerede dem i hvordan de skulde gebærde sig og gaa. Desuden er Folk herhjemme værre end noget andet Folk til at rynke paa Næsen ad deres

eget. Det gælder især Kvinderne, som faar Kvalme af alt hvad der ikke er fransk. Det var altsaa hverken fordi mine Komedier havde Nyhedens Interesse, eller fordi de blev spillet særlig godt, at de vakte saa meget Bifald, gav saa meget Kasse og blev spillet saa mange Gange. Der var ogsaa snart nogle der saa skævt til min Succes og gik direkte eller indirekte til Angreb paa mig. Men de anstrengte sig forgæves, for mine Komedier er den Dag i Dag til Glæde for Folk af alle Samfundslag.

I Deres Velbaarenheds sidste Brev undrer De Dem over hvorfor vores Skueplads har maattet lukke. Selv undrer jeg mig mere over at den har kunnet klare sig saa længe trods alle de Vanskeligheder den har været udsat for. Det gør Dem ondt baade for mig og for Offentligheden. At De paa Offentlighedens Vegne er bedrøvet over det danske Teaters Undergang kan jeg godt forstaa, da De holder saa meget af Danmark. Det samme gælder alle som deler Deres Kærlighed til Fædrelandet, og som har ment at disse Skuespil er lige saa nyttige som ærefulde for Danmark – ærefulde fordi alle Folkeslag af en vis Kultur mener det, og nyttige fordi de giver et Billede paa Laster og Dyder, hvad der hidtil har været ukendt for Folk her til Lands. De var nemlig tidligere vant til at sidde og maabe over de grove Komedier som de omrejsende Komedianter opførte. Og mens det danske Teater eksisterede holdt vi Landet frit for de udenlandske Trupper som Aar for Aar plejede at trække Pengene af Lommerne paa os, og som ved deres Forestillinger spildte Folks Tid og oven i Købet perverterede deres Etik og deres Sjæleliv. De var jo paa Besøg hos os for nogle Aar siden, og da kan jeg huske med hvilken Begejstring De hørte en Tjenestepige udtale sig ganske fornuftigt om det komiske ved Menneskene – hvad der jo netop er Emnet for mine Komedier. De udbrød henrykt: »Lyksaligt er det Land hvor Tjenestepigerne filosoferer!« Og saa vil jeg slet ikke tale om den anden Fordel, nemlig at det danske Sprog kan blive afsløbet ved disse Komedier. Det er nemlig kommet i en